

BURSA SZKOLNA W STARYM SĄCZU ROK SZKOLNY 2020/2021

Świadomość i odpowiedzialność wychowanków w
zakresie bezpiecznego i efektywnego korzystania z
technologii cyfrowych.

Zespół ewaluacyjny:

- 1) mgr Beata Nobilec
- 2) mgr Halina Popiela
- 3) mgr Małgorzata Tarsa-Bielak
- 4) mgr Ewa Kujawa-Szura – koordynator

Termin ewaluacji: 09.2020 – 02.2021

Raport z ewaluacji wewnętrznej w Bursie Szkolnej w Starym Sączu na temat: „Świadomość i odpowiedzialność wychowanków w zakresie bezpiecznego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych” w roku szkolnym 2020/2021

I. Celem przeprowadzenia ewaluacji była diagnoza i analiza stopnia świadomości i odpowiedzialności wychowanków w zakresie bezpiecznego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych.

II. Cele szczegółowe ewaluacji:

1. Wychowankowie znają zasady bezpiecznego i efektywnego korzystanie z technologii cyfrowych.
2. Wychowankowie są świadomi odpowiedzialności prawnej z niewłaściwego korzystania z technologii cyfrowych.
3. Współpraca z rodzicami służy zwiększeniu świadomości wychowanków w zakresie bezpiecznego i efektywnego korzystanie z technologii cyfrowych.
4. Program wychowawczo-profilaktyczny uwzględnia kwestię odpowiedzialności przy korzystaniu z technologii cyfrowych.
5. Nauczyciele systematycznie podwyższają wiedzę metodyczną w zakresie wspierania wychowanków w dziedzinie bezpiecznego i efektywnego korzystanie z technologii cyfrowych.

III. Na podstawie celów szczegółowych postawiono następujące **pytania kluczowe**:

1. Jakie problemy mają wychowankowie przy korzystaniu z technologii cyfrowych?
2. Jakie metody wychowania pozwalają na kształtowanie właściwych zachowań przy korzystaniu z technologii cyfrowych?
3. W jakim zakresie nauczyciele współpracują z rodzicami w celu budowania właściwych zachowań wychowanków?
4. Jakie metody wychowawcze pozwalają na przekazywanie wychowankom zasad świadomego i bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych?
5. Kto jest autorytetem dorastającej młodzieży w zakresie bezpiecznego i efektywnego korzystanie z technologii cyfrowych?
6. Jakiej wiedzy i jakiej pomocy oczekują wychowankowie?

IV. Narzędzia badawcze:

- analiza dokumentów – program profilaktyczno-wychowawczy, plan pracy Bursy Szkolnej, plany pracy opiekuńczo-wychowawczej, dzienniki zajęć wychowawczych,
- ankiety diagnostyczne dla wychowanków, rodziców i wychowawców,
- obserwacja.

V. Grupa badawcza:

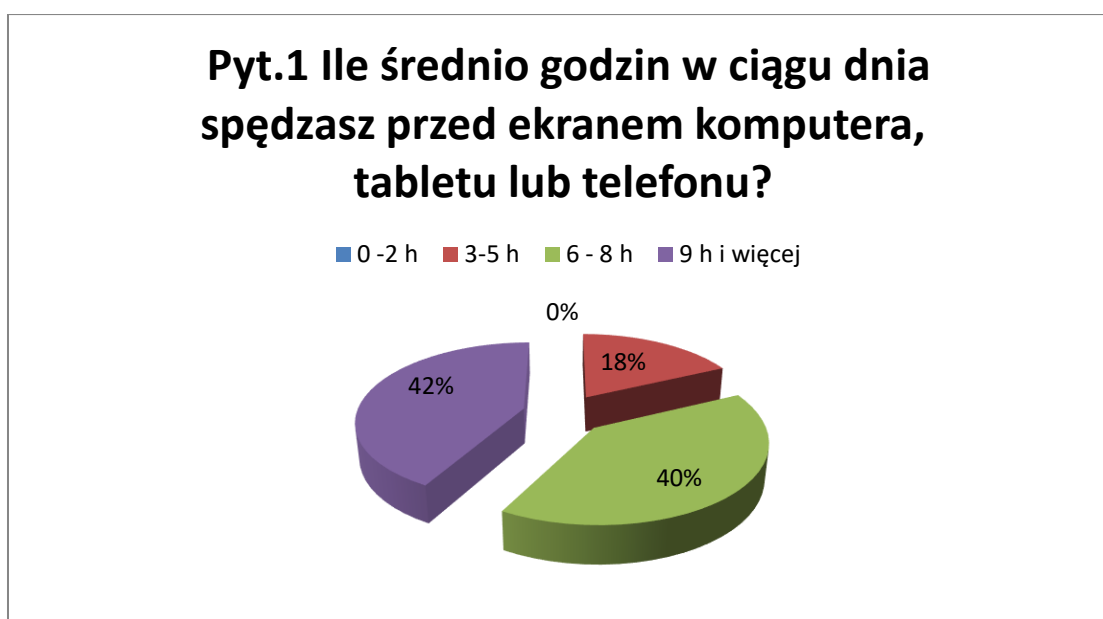
W grupie badawczej znalazło się 50 losowo wybranych wychowanków, 20 rodziców oraz 6 wychowawców. W związku z zawieszeniem zajęć stacjonarnych w szkołach od

26.10.2020 ankiety zostały przeprowadzone poprzez zdalne narzędzie Formularze Google.

VI. Analiza ankiet dla wychowanków.

Pyt.1 Ile średnio godzin w ciągu dnia spędzasz przed ekranem komputera, tabletu lub telefonu?

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
0 -2 h	0	0
3 – 5 h	9	18%
5- 8 h	20	20%
9 i więcej	21	21%

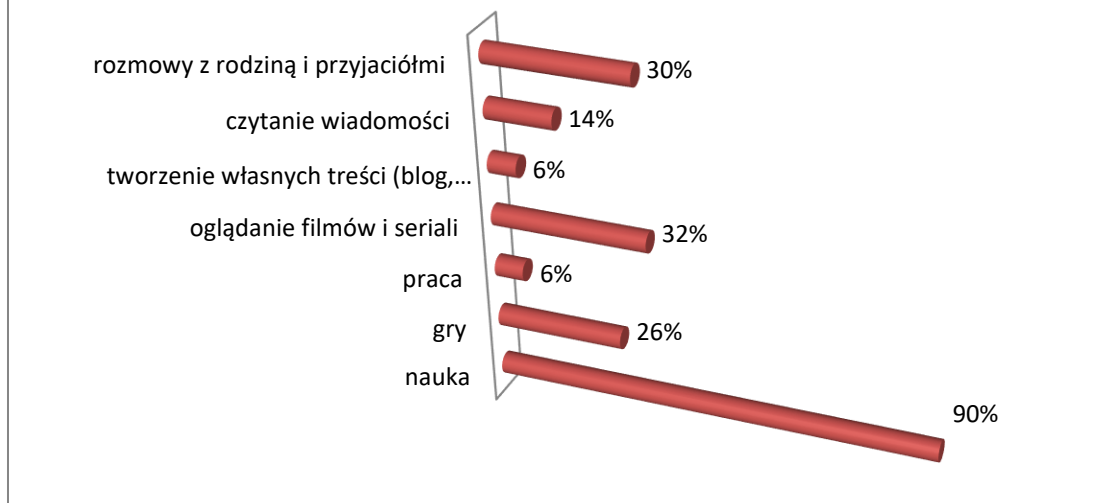

Prawie połowa ankietowanych spędza obecnie przed ekranami urządzeń elektronicznych ponad 9 godzin dziennie a 40% niewiele mniej b między 6 a 8 godzin. Niewątpliwie ogromny wpływ na to ma zdalne nauczanie oraz fakt, że młodzi ludzie mają ze sobą kontakt głównie on-line.

Pyt.2 Które aktywności w sieci zajmują Ci najwięcej czasu?

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
nauka	45	90%
gry	13	26%
praca	3	6%
oglądanie filmów i seriali	16	32%
tworzenie własnych treści (blog, kanał na YT, instagram tik tok)	3	6%
czytanie wiadomości	7	14%
Rozmowy z rodziną i przyjaciółmi	15	30%

Które aktywności w sieci zajmują Ci najwięcej czasu?

Młodzież najwięcej czasu spędza przed ekranem urządzeń mobilnych ucząc się, nawiązując kontakty społeczne, oglądając filmy i seriale oraz grając.

Pyt. 3 Zaznacz odpowiedź, która w najlepszy sposób opisuje Twoje zachowanie w sieci.

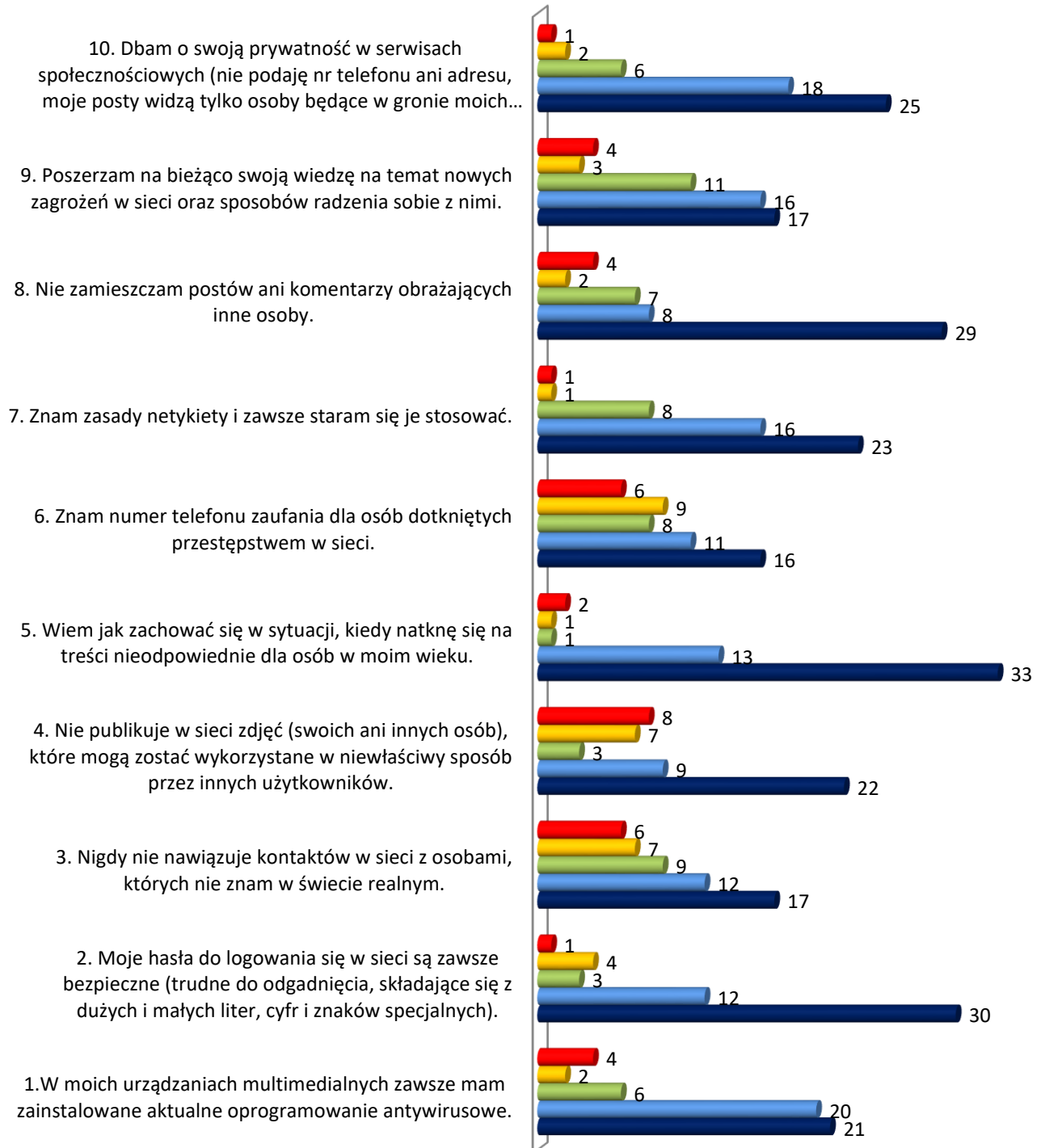
Z odpowiedzi na pytania można wyciągnąć wniosek, że młodzież dosyć dobrze zna zasady bezpieczeństwa w sieci.

Duża ilość ankietowanych potrafi zabezpieczyć swój komputer przed atakami hakerów, oraz wirusami, chroni prywatność swoich danych, wie jak zachować się w przypadku natrafienia na nieodpowiednie treści. Ankietowani deklarują również, że znają zasady netykiety, nie zamieszczają w sieci postów czy komentarzy mogących uchodzić za hejt.

Warto zauważyć jednak, że spora część wychowanków odpowiedziała, że nie zna nr telefonu zaufania dla osób dotkniętych przemocą w sieci, zdarza się im zawierać znajomości z osobami nie znanymi w realnym życiu, oraz publikować zdjęcia, które mogą zostać wykorzystane przez innych użytkowników w sposób niezgodny z prawem.

Stopień znajomości i stosowania zasad bezpieczeństwa i kultury osobistej w sieci.

■ zdecydowanie nie   ■ raczej nie   ■ nie jestem pewien   ■ raczej tak   ■ zdecydowanie tak

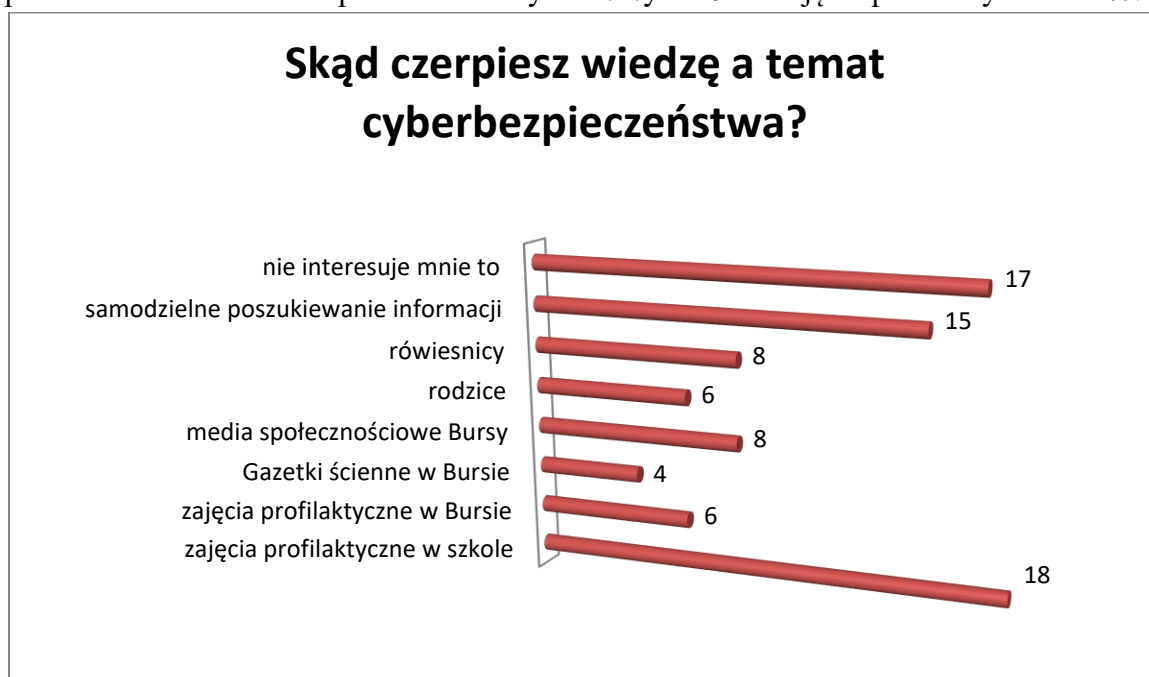

Pyt.4 Skąd czerpiesz wiedzę na temat cyberbezpieczeństwa?

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
Zajęcia profilaktyczne w szkole	18	36%
Zajęcia profilaktyczne w Bursie	6	12%
Gazetki ścienne w Bursie	4	8%
Materiały publikowane w mediach społecznościowych Bursy	8	16%
Rozmowy z rodzicami	6	12%
Rozmowy z rówieśnikami	8	16%
Sam szukam informacji w sieci	15	30%
Nie interesuje się tym tematem	17	34%

Wychowankowie najczęściej czerpią wiedzę na temat cyberbezpieczeństwa z zajęć profilaktycznych w szkole oraz samodzielnie szuka tych informacji. Jedna trzecia badanych nie interesuje się wcale tym tematem.

Z metod pracy stosowanych w Bursie największą skutecznością cieszą się materiały publikowane w mediach społecznościowych Bursy – 16% i zajęcia profilaktyczne -12%.

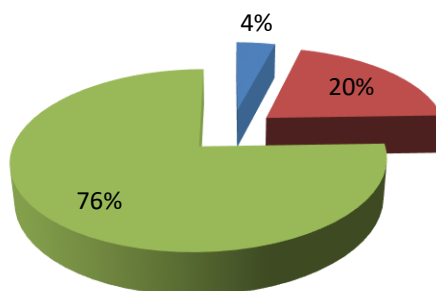

Pyt. 5 . Czy Ty, lub ktoś z Twoich bliskich, kiedykolwiek padł ofiarą przestępstwa internetowego (oszustwa, wyludzanie pieniędzy, kradzież wizerunku, hejt,)

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
Tak, sytuacja dotyczyła mnie	2	4.1%
Tak, ktoś z moich znajomych padł ofiarą przestępstwa	10	20,4%
Nie znam nikogo, kto miałby taki problem	37	75.5%

Czy znasz kogoś, kto padł ofiarą przestępstwa internetowego?

- padłem ofiarą przestępstwa internetowego osobiście
- mój znajomy padł ofiarą przestępstwa internetowego
- nie znam nikogo, kto miałby taki problem

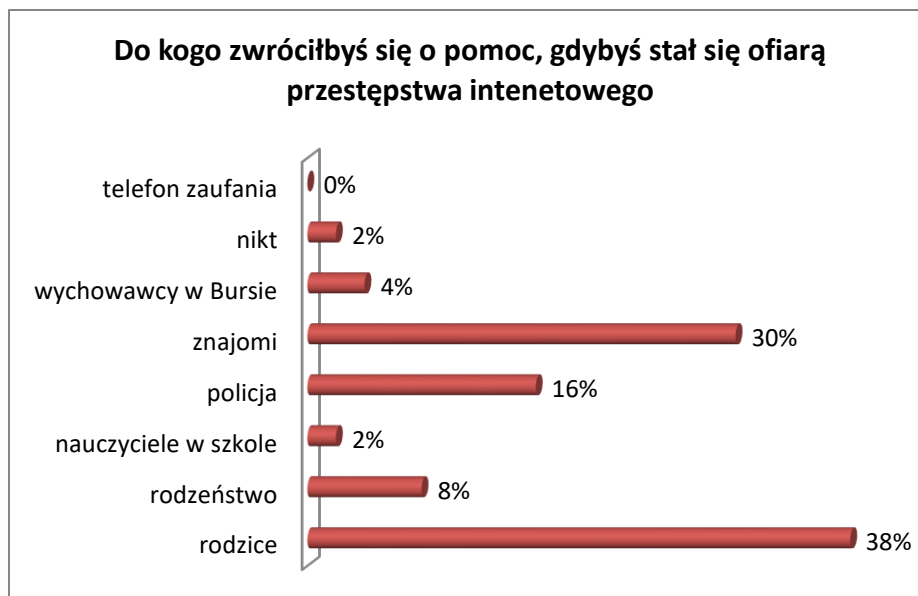
Pyt. 6 Jakie znasz rodzaje przestępstw internetowych?

Wymienione przez wychowanków rodzaje przestępstw to:

- hejt, wyśmiewanie, kradzież pieniędzy, kradzież konta w mediach społecznościowych, kradzież wizerunku (tożsamości), przywłaszczenie danych, mobbing, phishing, podsłuch, nękanie psychiczne, sabotaż, wyłudzenie pieniędzy i informacji, sabotaż, pedofilia, podszywanie się pod inne osoby, cyberbulling,

Pyt. 7 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc gdybyś stał się ofiarą przestępstwa internetowego?

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
rodzice	19	38%
rodzeństwo	4	8%
nauczyciele w szkole	1	2%
policja	8	16%
znajomi	15	30%
telefon zaufania	-	-
wychowawcy w bursie	2	4%
do nikogo	1	2%

Większość ankietowanych z prośbą o pomoc zwróciłaby się do rodziców lub znajomych oraz na policję. 4 % udałaby się po pomoc do wychowawców w Bursie natomiast 2% do nauczyciela w szkole. Nikt nie zadeklarował korzystania z telefonu zaufania.

Pyt. 8 Czy wg Ciebie przestępstwa internetowe są możliwe do wykrycia?

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
tak	22	44%
Tak, ale to bardzo trudne	23	46%
Nie, dlatego przestępcy czują się bezkarni	3	6%
Tak ale nie wszystkie	2	4%

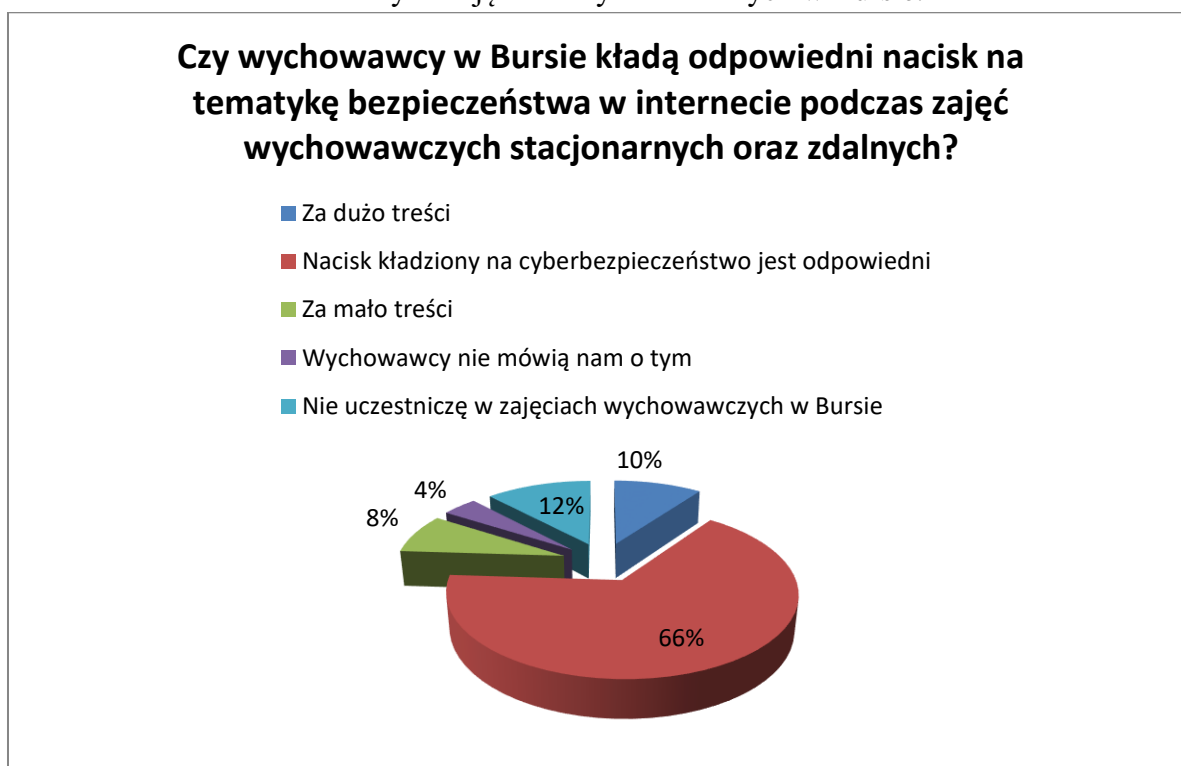
Jedynie 4 % ankietowanych uważa, że przestępstwa internetowe są niemożliwe do wykrycia natomiast większość uważa, że jest to bardzo trudne.

Pyt. 9 Czy wychowawcy w Bursie kładą odpowiedni nacisk na tematykę bezpieczeństwa w internecie podczas zajęć wychowawczych stacjonarnych oraz zdalnych?

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
Za dużo treści	5	10%
Nacisk kładziony na cyberbezpieczeństwo jest odpowiedni	33	66%
Za mało treści	4	8%
Wychowawcy nie mówią nam o tym	2	4%
Nie uczestniczę w zajęciach wychowawczych w Bursie	6	12%

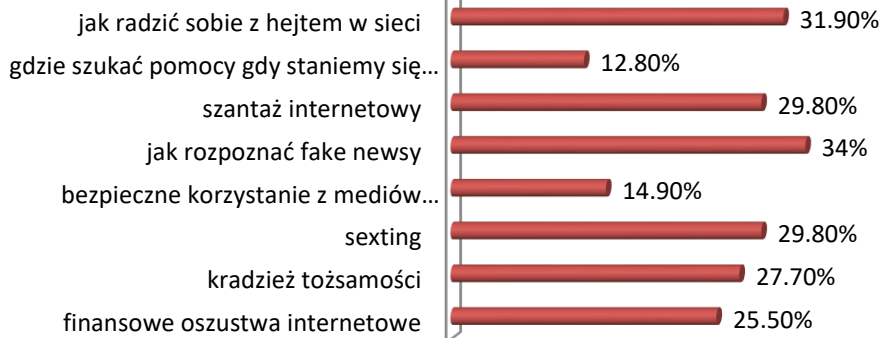
Ponad połowa wychowanków jest zadowolona z ilości treści prezentowanych przez wychowawców na temat cyberbezpieczeństwa w Bursie. 8 % Uważa, że treści jest za mało natomiast 12 % nie uczestniczy w zajęciach wychowawczych w Bursie.

Pyt.10 Jakie tematy dotyczące bezpieczeństwa i efektywności korzystania z sieci internetowej są dla Ciebie interesujące (chciałbyś uczestniczyć w zajęciach dotyczących tego tematu)?

Młodzież jest najbardziej zainteresowana tematami dotyczącymi rozpoznawania fake newsów, radzeniem sobie z hejtem, sextingiem, kradzieżą tożsamości oraz oszustwami finansowymi.

Jakie tematy dotyczące bezpieczeństwa i efektywności korzystania z sieci internetowej są dla Ciebie interesujące (chciałbyś uczestniczyć w zajęciach dotyczących tego tematu)?

VII. Analiza ankiet rodziców wychowanków.

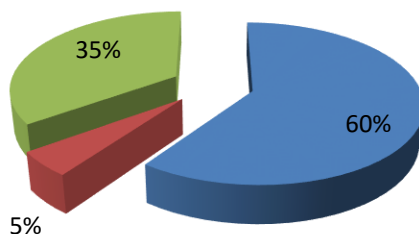
Pyt. 1 Czy uważają Państwo, że wychowawcy Bursy prowadzą odpowiednią ilość zajęć profilaktycznych z zakresu cyberbezpieczeństwa?

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
Tak	12	60%
Nie zajęć powinno być więcej	1	5%
Nie wiem, nie rozmawiałem o tym z dzieckiem	7	35%

Większość rodziców uważa w Bursie jest wystarczająca ilość zajęć profilaktycznych dotyczących cyberbezpieczeństwa. Niestety aż 30% nie rozmawiała o tym z dziećmi więc nie mają zdania na ten temat.

Czy uważają Państwo, że wychowawcy Bursy prowadzą odpowiednią ilość zajęć profilaktycznych z zakresu cyberbezpieczeństwa?

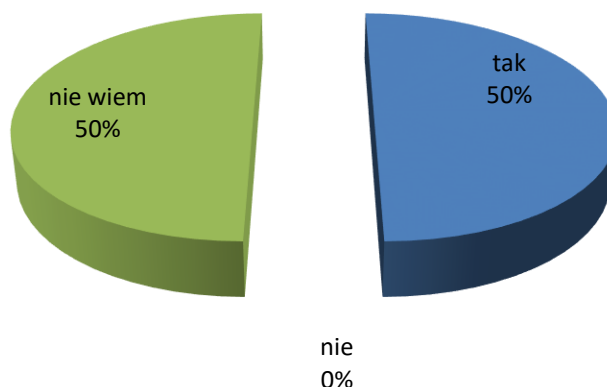
■ Tak
 ■ Nie, zajęć powinno być więcej
 ■ Nie wiem, nie rozmawiałem o tym z dzieckiem

Pyt.2 Czy tematyka zajęć dotyczących bezpieczeństwa w sieci, prowadzonych przez wychowawców jest odpowiednia?

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
Tak	10	50%
Nie	-	-
Nie wiem	10	50%

Czy tematyka zajęć dotyczących bezpieczeństwa w sieci, prowadzonych przez wychowawców jest odpowiednia?

Pyt. 3 Czy treści kierowane do rodziców (na naszej stronie internetowej) dotyczące bezpieczeństwa w sieci są dla Państwa interesujące?

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
Tak	13	65%
Nie	2	10%
Nie wiem, nigdy nie przeglądałem tych materiałów	5	25%

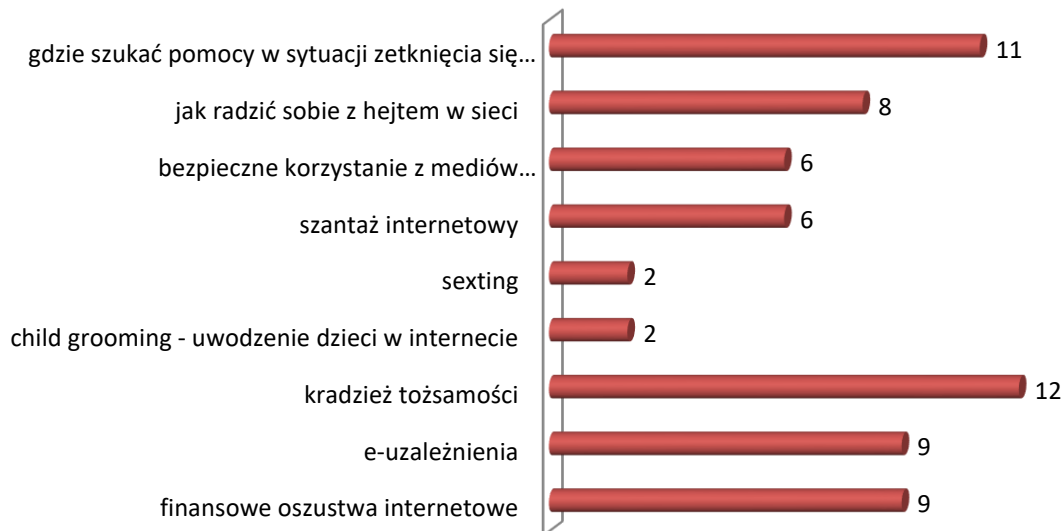

Rodzice w większości uważają, że treści z zakresu cyberbezpieczeństwa adresowane do nich są interesujące. 25 % ankietowanych nigdy nie przeglądała tych materiałów.

Pyt. 4 Jakie tematy dotyczące świadomego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych byłyby dla Państwa interesujące?

Za najbardziej interesujące dla nich tematy, rodzice uznali te dotyczące miejsc, gdzie można szukać pomocy w przypadku kontaktu z cyberprzestępstwem, kradzieżą tożsamości, e-uzależnieniami oraz oszustwami finansowymi.

Jakie tematy dotyczące świadomego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych byłyby dla Państwa interesujące?

Pyt.5 Ile godzin dziennie Państwa dziecko spędza w sieci (telefon, tablet, komputer)

ODPOWIEDŹ	ILOŚĆ BADANYCH	PROCENT BADANYCH
0-2h	1	5,3%
3-5h	4	21,1%
6-8h	9	47,4%
9h i więcej	5	26,3%

W opinii większości rodziców ich dzieci spędzają w sieci 6-8 godzin.

Pyt. 6 Czy kontrolują Państwo aktywność Państwa dziecka w sieci?

Czy kontrolują Państwo aktywność Państwa dziecka w sieci?

65% rodziców rozmawia z dzieckiem, na temat tego czym zajmuje się w sieci, 30% stara się kontrolować ilość czasu spędzonego przez dziecko w sieci. 30 % uważa, że nie jest w stanie kontrolować swojego dziecka.

Pyt.7 Na co Państwa dziecko przeznaczają najwięcej czasu spędzonego w sieci?

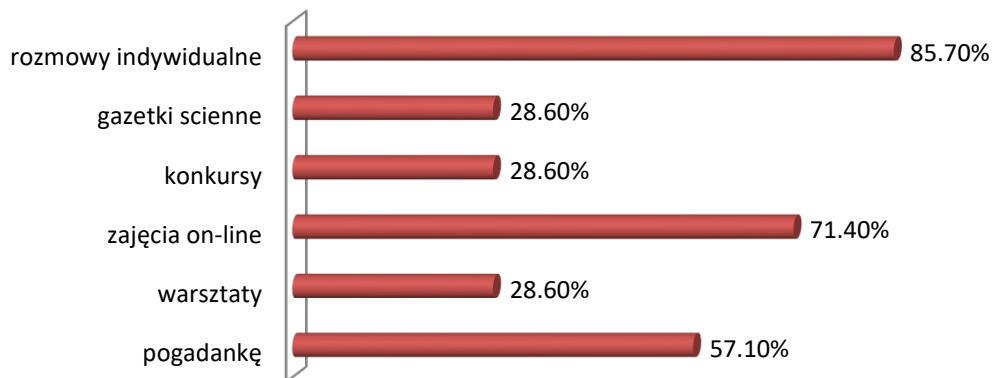

W opinii rodziców młodzież najwięcej czasu spędza na nauce oraz oglądaniu filmów i seriali.

VIII. Analiza ankiet dla wychowawców.

Pyt. 1 Jakie metody pracy z młodzieżą stosuje Pani/Pan aby przekazać młodzieży treści związane z bezpieczeństwem w sieci?

Jakie metody pracy z młodzieżą stosuje Pani/Pan aby przekazać młodzieży treści związane z bezpieczeństwem w sieci?

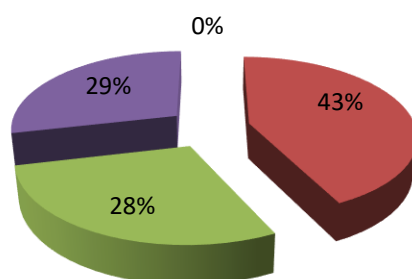

Wychowawcy najczęściej przekazują treści dotyczące cyberprzemocy poprzez rozmowy indywidualne oraz zajęcia on-line.

Pyt.2 Czy wychowankowie w Bursie są zainteresowani tematyką cyberbezpieczeństwa?

Czy wychowankowie w Bursie są zainteresowani tematyką cyberbezpieczeństwa?

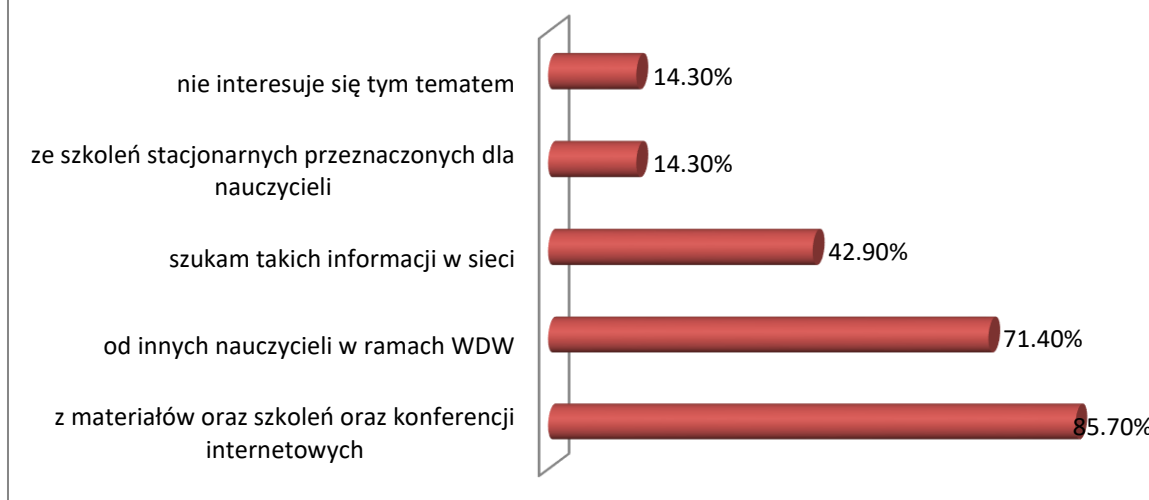
- tak
- tylko jeżeli są przedstawione w bardzo atrakcyjnej formie
- nie, uważają że nie dotyczy ich ten problem
- tak, w sytuacji, kiedy sami padną ofiarą przestępstwa

43% wychowawców uważa, że młodzież jest zainteresowana tematyką bezpieczeństwa w sieci tylko jeżeli są przedstawione w bardzo atrakcyjnej formie lub jeżeli dotyczy ich osobiście.

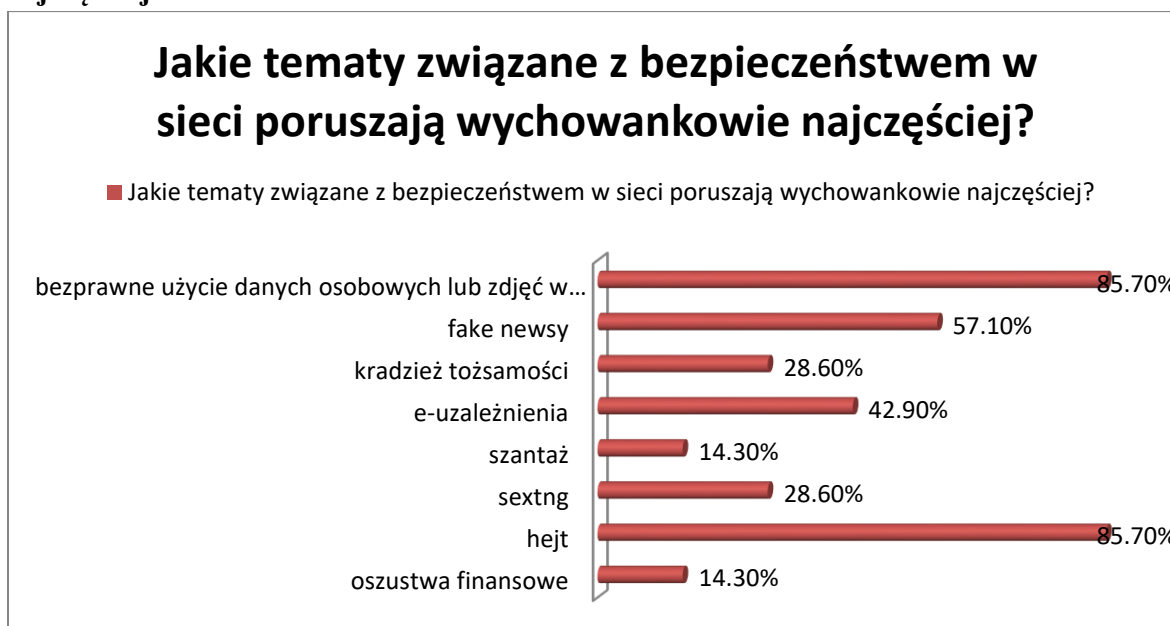
Pyt. 3 Skąd czerpie Pan/Pani wiedzę na temat cyberbezpieczeństwa?

Skąd czerpie Pan/Pani wiedzę na temat cyberbezpieczeństwa?

Pedagodzy wiedzę na temat cyberbezpieczeństwa czerpią głównie z materiałów, szkoleń i wideokonferencji internetowych oraz od innych wychowawców ze szkoleń WDW.

Pyt. 4 Jakie tematy związane z bezpieczeństwem w sieci poruszają wychowankowie najczęściej?

Najczęściej poruszane tematy przez wychowanków to bezprawne użycie danych osobowych lub zdjęć w celu ośmieszenia, hejt, fake –newsy i e-uzależnienia.

IX. Analiza wyników badań pod kątem odpowiedzi na pytania kluczowe:

1. Jakie problemy mają wychowankowie przy korzystaniu z technologii cyfrowych?

Wychowankowie najczęściej zgłaszają problemy z działaniem samych urządzeń oraz korzystaniem z programów koniecznych do obsługi zdalnych lekcji, dostępem do sieci.

Obawiają się również hejtu w mediach społecznościowych, kradzieży tożsamości czy oszustw finansowych, nie zawsze radzą sobie z rozpoznawaniem fake newsów.

2. Jakie metody wychowania pozwalają na kształtowanie właściwych zachowań przy korzystaniu z technologii cyfrowych?

Młodzież mieszkająca w Bursie uznała podczas badania, że najbardziej do niech przemawiają materiały zamieszczane w mediach społecznościowych placówki raz zajęcia profilaktyczne prowadzone przez wychowawców.

Z obserwacji wynika również, że w przypadku mieszkańców, Bursy jedną z najskuteczniejszych metod pracy wychowawczej są rozmowy indywidualne z wychowankami i reagowanie na ich bieżące potrzeby. Młodzież chętnie uczestniczy także w konkursach multimedialnych dotyczących cyberbezpieczeństwa, organizowanych z okazji Dnia Bezpiecznego Internetu. Również przedstawione w ciekawej formie gazetki ścienne są częstą formą pracy profilaktycznej.

3. W jakim zakresie nauczyciele współpracują z rodzicami w celu budowania właściwych zachowań wychowanków?

Nauczyciele Bursy współpracują z rodzicami wychowanków poprzez pedagogizację rodziców podczas zebrania w dniu rozpoczęcia roku szkolnego oraz materiały dla rodziców zamieszczone na stronie i w mediach społecznościowych Bursy. Najważniejszą i najczęstszą drogą współpracy z rodzicami jest kontakt telefoniczny oraz grupa na facebooku. Rodzice bardzo często zgłaszają wychowawcom problemy, które zauważają u dzieci. Są to między innymi problemy z nadmiernym korzystaniem z urządzeń elektronicznych, obawa o e- uzależnienie, pojawienie się obraźliwych informacji na grupach rówieśniczych na temat dziecka oraz nawiązywanie niebezpiecznych znajomości internetowych. Każda sugestia rodziców jest przez wychowawcę weryfikowana, są przeprowadzane rozmowy indywidualne, w razie potrzeby również jest możliwość kontaktu z psychologiem.

Wychowawcy czasem pierwsi zauważają lub dowiadują się o jakimś problemie, ponieważ młodzież większą część roku szkolnego spędza w Bursie. W takim przypadku natychmiast kontaktują się z rodzicami i ustalają wspólnie jakie należy podjąć kroki aby pomóc dziecku.

Sytuacje trudne związane z cyberprzemocą lub innymi przestępstwami popełnianymi w sieci zdarzają się w środowisku młodzieży zdarzają się coraz częściej, Ważnym jest aby współpraca placówki z rodziną była w tym względzie bardzo ścisła i aby zarówno wychowawcy jak i rodzice byli świadomi coraz to nowych zagrożeń oraz tego jak je rozpoznawać i jak z nimi walczyć. Dlatego też wychowawcy nieustannie pogłębiają swoją wiedzę poprzez szkolenia, konferencje, udział ogólnopolskich projektach edukacyjnych, rady szkoleniowe, spotkania w ramach WDW.

4. Jakie metody wychowawcze pozwalają na przekazywanie wychowankom zasad świadomego i bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych?

Na podstawie analizy dokumentacji placówki (Plan Pracy Bursy, Plan profilaktyczno-wychowawczy, Plany Pracy Wychowawczej poszczególnych grup, Projekt Cyberbezpieczni) ustalono najczęściej stosowane metody wychowawcze.

Metody wychowawcze stosowane podczas nauki zdalnej:

- artykuły prasowe udostępniane na stronie Bursy oraz w mediach społecznościowych (wywiady z psychologami, socjologami, terapeutami uzależnień, historie młodych ludzi którzy zetknęli się z cyberprzestępstwem)
- filmy edukacyjne dla młodzieży (materiały Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, NASK, Fundacji Orange)
- konkursy on-line
- infografiki

Metody wychowawcze podczas nauki stacjonarnej:

- zajęcia profilaktyczne
- pogadanki
- konkursy
- tematyczne gazetki ścienne.
- doroczna organizacja Dnia Bezpiecznego Internetu.

5. Kto jest autorytetem dorastającej młodzieży w zakresie bezpiecznego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych?

Z wyników ankiet wynika, że młodzież wiedzę o bezpieczeństwie czerpie najczęściej z zajęć w szkole i Bursie lub samodzielnie poszukuje potrzebnych informacji, natomiast w sytuacjach kryzysowych po pomoc zgłosiliby się do rodziców, znajomych lub na policję. Ważne jest więc aby pedagodzy byli gotowi do pomocy młodzieży w szukaniu odpowiedzi na dręczące ich pytania, mieli aktualną wiedzę, wiedzieli gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych, tworzyli w placówce bezpieczne środowisko, pozwalające młodzieży na otworzenie się i rozmawianie o ich problemach.

6. Jakiej wiedzy i jakiej pomocy oczekują wychowankowie?

Wychowankowie oczekują wiedzy z zakresu:

- rozpoznawania fake newsów
  - kradzieży tożsamości
  - radzenia sobie z hejtem
  - zabezpieczenia się przed oszustwami finansowymi, kradzieżą tożsamości, szantażem internetowym, sextingiem, kradzieżą zdjęć i danych osobowych w celu ośmieszenia
- Rodzice są zainteresowani natomiast tematami:
- gdzie szukać pomocy w sytuacji zetknięcia z cyberprzemocą
  - jak zabezpieczyć się przed kradzieżą tożsamości, oszustwami finansowymi.

X. Wnioski

- 1) Młodzież, w dobie nauki zdalnej, spędza przed monitorami między 6 a 9 godzin dziennie co wielokrotnie przekracza wszelkie normy sugerowane przez psychologów, lekarzy oraz pedagogów,
- 2) Większość czasu poświęcają na naukę, kontakt z rówieśnikami i rodziną oraz rozrywkę.
- 3) Młodzież ma sporą wiedzę na temat bezpieczeństwa i kultury w sieci. Stosują zabezpieczenia, znają zasady netykiety, są świadomi zagrożeń.
- 4) Wiedzę czerpią z zajęć profilaktycznych w szkole i w Bursie. Sami również poszukują wiadomości na temat bezpieczeństwa,

- 5) Zdają sobie sprawę, że aktualnie przestępstwa internetowe coraz łatwiej wykryć i dlatego można przypuszczać, że staraliby się szukać pomocy w przypadku kontaktu z sytuacją zagrażającą ich bezpieczeństwu i sami nie podejmowaliby ryzyka by takie przestępstwo popełnić.
- 6) Pomocy szukaliby w domu rodzinnym, wśród znajomych oraz na policji. Nie deklarują chęci korzystania z telefonu zaufania – co może wskazywać na to, że wiedzą jak działa ta instytucja lub nie wiedzą jak z niej korzystać.
- 7) Zarówno wychowankowie, jak ich rodzice uważają, że ilość zajęć profilaktycznych w Bursie jest odpowiednia.
- 8) Rodzice, którzy interesują się zajęciami prowadzonymi w Bursie oraz materiałami z zakresu pedagogizacji rodziców są zadowoleni z tematyki i zakresu zajęć dotyczących bezpieczeństwa w sieci. 25% rodziców nigdy nie interesowała się tymi materiałami natomiast połowa ankietowanych nie wie jakie zajęcia odbywają się w Bursie dla młodzieży.
- 9) Rodzice nie do końca są w stanie kontrolować działania swoich dzieci w Internecie. Starają się z nimi rozmawiać na ten temat i ustalać czas spędzany przed monitorami, jednak aż 30% twierdzi, że nie jest w stanie sprawdzać swoich dzieci a 10% uważa wręcz, że nie ma prawa tego robić. W przypadku młodzieży mieszkającej w Bursie rzeczywiście trudno mówić o systematycznej rodzicielskiej kontroli podczas stacjonarnej nauki.
- 10) Wychowawcy stale podnoszą swoje kompetencje i wiedzę dotyczącą bezpieczeństwa w sieci i przekazują ją wychowankom podczas różnorodnych zajęć wychowawczych stacjonarnych oraz zdalnych.

XI. Rekomendacje do dalszej pracy:

- 1) Kontynuować pracę profilaktyczną z młodzieżą w zakresie świadomego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych.
- 2) Utrzymywać ścisłą współpracę z rodzicami wychowanków w celu szybkiego reagowania na sytuacje zagrażające bezpieczeństwu.
- 3) Stale aktualizować wiedzę i umiejętności wychowawców z zakresu bezpieczeństwa w sieci, korzystania z technologii cyfrowych, nowych – wartościowych aplikacji i programów oraz zagrożeń jakie pojawiają się w cyberprzestrzeni.
- 4) Starać się docierać do wychowanków, oraz ich rodziców z nowymi materiałami poprzez różnorodne metody wychowawcze oraz kanały informacyjne.
- 5) Rozmawiać z młodzieżą o ich doświadczeniach oraz problemach związanych ze świadomym i efektywnym korzystaniem z technologii cyfrowych.
- 6) Przeprowadzać więcej zajęć wychowawczych związanych z:
  - rozpoznawania fake newsów
  - kradzieży tożsamości
  - radzenia sobie z hejtem
- 7) Podczas przygotowywania materiałów dla rodziców zwrócić uwagę na tematy:
  - gdzie szukać pomocy w sytuacji zetknięcia z cyberprzemocą
  - jak zabezpieczyć się przed kradzieżą tożsamości, oszustwami finansowymi.

8) Zachęcać rodziców do korzystania z materiałów dedykowanych im na stronie internetowej Bursy.